

**You have downloaded a document from
RE-BUŚ
repository of the University of Silesia in Katowice**

Title: „Szkoła – kultura – środowisko lokalne” Cieszyn, 19–20 października 2015 roku

Author: Justyna Pilch

Citation style: Pilch Justyna. (2016). „Szkoła – kultura – środowisko lokalne” Cieszyn, 19–20 października 2015 roku. W: A. Gancarz (red.), "Wielokulturowość - doświadczanie Innego" (S. 147-151). Katowice : Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego

Uznanie autorstwa - Użycie niekomercyjne - Bez utworów zależnych Polska - Licencja ta zezwala na rozpowszechnianie, przedstawianie i wykonywanie utworu jedynie w celach niekomercyjnych oraz pod warunkiem zachowania go w oryginalnej postaci (nie tworzenia utworów zależnych).

UNIwersYTET ŚLĄSKI
W KATOWICACH

Biblioteka
Uniwersytetu Śląskiego

Ministerstwo Nauki
i Szkolnictwa Wyższego

Justyna Pilch

Uniwersytet Śląski w Katowicach
Wydział Etnologii i Nauk o Edukacji w Cieszynie

„Szkoła – kultura – środowisko lokalne” Cieszyn, 19–20 października 2015 roku

---

“School—culture—local environment”
Cieszyn, 19–20 October 2015

ABSTRACT: The conference „School—Culture—Local Environment” was organized by a long-distance department of Silesian University in Cieszyn and was held on 19th and 20th October 2015. The participation of many notable academics and researchers, representing higher schools and universities from all over the country and from abroad, made this event really valuable and momentous. Due to the participation and performances of teachers and other practitioners, this conference was also the source of practical inspirations.

KEY WORDS: conference, social pedagogy, school, culture, local background.

W dniach 19–20 października 2015 roku w gościnnych murach cieszyńskiego Wydziału Etnologii i Nauk o Edukacji w Cieszynie Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach odbyła się IV Międzynarodowa Konferencja Naukowa „Szkoła – kultura – środowisko lokalne”, z cyklu „Aktywizacja Jednostek, Grup i Zbiorowości w Środowisku Lokalnym”. Konferencja została zorganizowana przez Uniwersytet Śląski w Katowicach, Wydział Etnologii i Nauk o Edukacji w Cieszynie, Zakład Pedagogiki Społecznej i Edukacji Międzykulturowej, przy współpracy takich instytucji, jak: Zespół Pedagogiki Społecznej KNP PAN, Zespół Pedagogiki Kultury i Edukacji Międzykulturowej przy KNP PAN, Wyższa Szkoła Pedagogiczna Związku Nauczycielstwa Polskiego w Warszawie, Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici, Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre, Prešovská univerzita v Prešove, Stowarzyszenie Wspierania Edukacji Międzykulturowej oraz Polskie Towarzystwo Pedagogiczne Oddział w Cieszynie. Patronat Honorowy nad konferencją objęli: rektor Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach, prof. zw. dr hab. Wiesław Banyś, Komitet Nauk Pedagogicznych Polskiej Akademii Nauk, dziekan Wydziału Etnologii i Nauk o Edukacji w Cieszynie Uniwersytetu Śląskiego, prof. dr hab. Zenon Gajdzica, starosta cieszyński, Janusz Król, oraz burmistrz Cieszyna, Ryszard Macura.

Spotkanie zostało zainaugurowane w Sali Konferencyjnej Wydziału Etnologii i Nauk o Edukacji przez: prof. zw. dr. hab. Bogusława Śliwerskiego, prof. dr. hab. Zenona Gajdzię, dr. hab. Urszulę Szuścik, starostę cieszyńskiego, Janusza Króla, oraz burmistrza Cieszyna, Ryszarda Macurę.

W pierwszym dniu konferencji obrady przebiegały w sesjach plenarnych oraz dyskusyjnych. Obradom plenarnym przewodniczyli: prof. zw. dr. hab. Katarzyna Olbrycht z Uniwersytetu Śląskiego, prof. zw. dr. hab. Jerzy Nikitorowicz z Uniwersytetu w Białymstoku oraz prof. zw. dr. hab. Jacek Piekarski z Uniwersytetu Łódzkiego. Sesję otworzył prof. zw. dr. hab. Bogusław Śliwerski, wystąpieniem „Polityczne uwarunkowania szkoły w środowisku lokalnym”. Przewodniczący KNP PAN wspominał o działaniach „Solidarności”, które zapoczątkowały zmiany w Europie Środkowo-Wschodniej, upominał się o model demokracji partycypacyjnej oraz budowanie samorządnej Rzeczypospolitej, z samorządną oświatą, zaapelował do nauczycieli, aby mimo ciągle zmieniającej się sytuacji politycznej nie ustawiali w zawodowym wysiłku. Wygłaszający referat dokonał analizy elementów, na których miałyby się opierać oświata, oraz celów społecznienia edukacji, jako klucza do pełnego rozwoju demokracji. Na podstawie wyników programu Edukacja Partycypacyjna w Demokracji w latach 2001–2004 oraz badań nad stopniem demokratyzacji państw Europy, prowadzonych przez Uniwersytet w Zurychu w latach 1995–2005, wysnuł wniosek o braku zainteresowania młodzieży demokracją oraz sferą publiczną i społeczną. Śliwerski wyraźnie podkreślił obecność niepokojących tendencji w polskim społeczeństwie oraz głęboki kryzys obywatelski i społeczny, a nawet destrukcję demokracji w Polsce.

Następnie, w wystąpieniu „Szkoła środowiskowa współrealizatorem wyzwań edukacyjnych w dziedzinie kultury (refleksje dotyczące aktualnych problemów, szans i zagrożeń)”, prof. zw. dr. hab. Janusz Gajda przedstawił wyzwania stojące przed współczesnym światem i edukacją. Zwrócił szczególną uwagę na współpracę szkół środowiskowych z instytucjami i społecznością lokalną. Przywołał przykład Cieszyna, jako miejsca rozwiniętej współpracy różnych instytucji z jednostkami oświatowymi oraz wielu wspólnych działań w zakresie projektów oświatowych. Zauważył także, że w dzisiejszych czasach ta współpraca jest znacznie ułatwiona, dzięki możliwościom, jakie zapewnia rozwój technologii informatycznych oraz mediów.

Doc. PaedDr. Ctibora Hatař, PhD, z Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre, omówił funkcjonowanie instytucji pedagoga społecznego na Słowacji, wskazując istotność roli, jaką odgrywa ona w słowackich szkołach. Przedstawił instytucje i placówki, w których pedagog społeczny znajduje zatrudnienie, jego zadania oraz najistotniejsze kompetencje, które powinien posiadać. Ponadto porównał placówki, w których znalazł się etat dla pedagoga społecznego, z placówkami bez takiego stanowiska, co dało obraz korzystniejszy dla tych pierwszych.

Zamykającym wystąpieniem pierwszych obrad plenarnych był referat prof. dr. hab. Zenona Gajdzicy, „Szkoła specjalna jako ucząca się organizacja – od zakurzonej koncepcji po aktualne zadania”. Dziekan Wydziału Etnologii i Nauk o Edukacji w Cieszynie podjął kwestię współpracy szkół specjalnych z instytucjami kulturalnymi, oświatowymi oraz medycznymi, na przykładzie Cieszyna. Podkreślił także, jak wiele szkoła specjalna może wnieść w życie społeczności lokalnej. Po pierwszych obradach plenarnych odbyła się dyskusja.

Drugim obradom plenarnym przewodniczyli: prof. zw. dr hab. Bogusław Śliwski, prof. zw. dr hab. Janusz Gajda oraz doc. PaedDr. Ctibor Hatar, PhD. Wśród prelegentów znaleźli się: prof. zw. dr hab. Jerzy Nikitorowicz, dr hab. prof. UwB Mirosław Sobecki, dr hab. prof. SGGW Krystyna Bleszyńska, prof. zw. dr hab. Jacek Piekarski oraz doc. PaedDr. Livia Fenyvesiova, PhD. Podobnie jak poprzednio obrady zakończyła dyskusja.

Po obradach plenarnych prelegenci oraz zaproszeni goście wzięli udział w trzech równolegle prowadzonych panelach dyskusyjnych. Pierwszy panel dyskusyjny, „Szkoła w przestrzeni lokalnej”, odbył się pod kierownictwem dr hab. Jolanty Muszyńskiej oraz dr hab. Aliny Szczurek-Boruty. Wśród prelegentów wprowadzających oraz zabierających głos znaleźli się wybitni specjaliści, zarówno z ośrodków krajowych, jak i zagranicznych. Szczególnie interesującym tematem poruszonym w tejsze dyskusji okazało się zagadnienie budżetu obywatelskiego oraz zainteresowanie tą inicjatywą w różnych społecznościach i grupach wiekowych. W dyskusji można było zauważyć skrajne opinie, przedstawiono także mocne i słabe strony podejmowanych inicjatyw.

Drugiemu panelowi dyskusyjnemu, „Szkoła – kultura – społeczności lokalne”, przewodniczyli: dr hab. prof. UwB Mirosław Sobecki, dr hab. prof. SGGW Krystyna Bleszyńska oraz dr hab. Dorota Misiejuk. Prelegenci poruszyli między innymi tematy związane z samą szkołą, nauczycielami, aktywnością w społecznościach lokalnych, inicjatywami muzealnymi.

Trzeci panel dyskusyjny skupiał się wokół tematu „Szkoła wobec problemów współczesnego człowieka” i był moderowany przez dr hab. Ewę Jarosz, dr hab. prof. UwB Wioletę Danilewicz oraz doc. PaedDr. Livię Fenyvesiovą, PhD. Także tym razem głos zabrały osobistości z kraju i zagranicy.

Konferencji towarzyszyła sesja posterowa, podczas której wyniki swojej pracy naukowej zaprezentowali doktorzy oraz doktoranci Uniwersytetu Śląskiego.

Po obradach w ramach trzech paneli dyskusyjnych odbyła się sesja plenerowa, dzięki której zaproszeni goście mieli okazję zapoznać się z malowniczymi i bogatymi w historię cieszyńskimi trasami spacerowymi. Pierwszy dzień konferencji uatrakcyjnił także występ Zespołu Pieśni i Tańca Ziemi Cieszyńskiej im. Janiny Marcinkowej.

Drugi dzień konferencji został podzielony na dwa panele dyskusyjne i poświęcony przede wszystkim praktycznym rozważaniom, w odróżnieniu od

pierwszego dnia, w którym dominującą rolę odgrywały teoretyczne wystąpienia zaszczytnych gości. Panel dyskusyjny „Kultura w życiu lokalnej społeczności” był moderowany przez Cecylię Gasz-Płońską, dyrektor Cieszyńskiego Ośrodka Kultury „Dom Narodowy”, oraz Łukasza Konarzewskiego, zastępcę naczelnika Wydziału Kultury, Sportu, Turystyki i Informacji Starostwa Powiatowego w Cieszynie. Głos w dyskusji zabrały osoby znane w lokalnym środowisku, piastujące znaczące stanowiska w instytucjach oświatowych oraz kulturalnych, nie zabrało również przedstawicieli cieszyńskiego magistratu. Prelegenci przedstawili krótką historię, cele, zadania oraz zakres programów reprezentowanych przez siebie instytucji. Słuchacze mieli okazję zapoznać się z działalnością Muzeum Śląska Cieszyńskiego oraz uzyskać informacje na temat współpracy placówki ze szkołami, między innymi w zakresie prowadzonych lekcji muzealnych. Przedstawiciel Zamku Cieszyn opowiedział o nowatorskich inicjatywach podejmowanych przez Zamek w zakresie prowadzenia kampanii i programów związanych z przedsiębiorczością, upowszechnianiem designu i wzornictwa na terenie Śląska Cieszyńskiego, a także prowadzonych cyklicznie wydarzeniach kulturalnych, zrzeszających szerokie grono mieszkańców miasta i okolic. Dyrektor Teatru im. Adama Mickiewicza w Cieszynie, Andrzej Łyżbicki, zabrał uczestników konferencji na wirtualną wycieczkę po gmachu teatru, zdradzając niektóre tajemnice i ukazując zakamarki, następnie zaś podzielił się z słuchaczami informacjami na temat współpracy teatru z cieszyńskimi szkołami. Także Książnica Cieszyńska odsłoniła nieco ze swoich poczynąń, gdyż pokrótce została przedstawiona działalność oraz zakres współpracy tej jednostki z placówkami oświaty. Dyrektor Książnicy Cieszyńskiej, Krzysztof Szelong, wyraził szczerze zainteresowanie głębszą współpracą z Uniwersytetem Śląskim. W trakcie panelu znalazł się czas na merytoryczną dyskusję pomiędzy gośćmi zabierającymi głos oraz uczestnikami. Skupiała się ona głównie wokół zakresu przyszłej współpracy Teatru im. Adama Mickiewicza z lokalną społecznością, a także możliwych wspólnych działań instytucji publicznych i społeczności akademickiej.

Drugi panel dyskusyjny miał nieco inny charakter, ze względu na prelegentów, którzy jako dyrektorzy, nauczyciele i pedagodzy reprezentowali niektóre szkoły w powiecie cieszyńskim. Panelowi dyskusyjnemu „Szkoła jako instytucja i środowisko wychowawcze – osiągnięcia, trudności, problemy i wyzwania” przewodniczył dyrektor Zespołu Obsługi Jednostek Oświatowych w Cieszynie, Bogdan Ficek, oraz naczelnik Wydziału Edukacji Starostwa Powiatowego w Cieszynie, Maria Pindur. Sporą część panelu zajęły prezentacje jednostek oświatowych z oddziałami integracyjnymi, reprezentowanych przez pedagogów, którzy opowiedzieli o codziennej pracy z uczniami, programach współtworzonych przez szkoły i przedszkola oraz trudnościach i planach na przyszłość. Respondenci przedstawili prowadzone działania z zakresu współpracy szkół ze społecznościami lokalnymi, w tym integracji. Szczególnie interesujące były wystąpienia

pedagogów z dwóch prężnie działających szkół ponadgimnazjalnych o profilu technicznym i zawodowym. Barbara Pasieka, z Zespołu Szkół Przyrodniczo-Technicznych w Międzyzdrojach, wygłosiła referat dotyczący współpracy szkoły z zakładami pracy w zakresie praktyk zawodowych, wyjazdów dydaktycznych oraz konkursów i projektów. Przedstawiciel grona pedagogicznego z Zespołu Szkół Gastronomiczno-Hotelarskich w Wiśle przedstawił sprawozdanie z licznych działań podejmowanych w zakresie współpracy szkoły ze środowiskiem lokalnym. Obok współorganizowania praktyk zawodowych, zajęć w hotelach i wydarzeń kulturalnych, placówka współpracuje z Urzędem Miasta w Wiśle oraz Starostwem Powiatowym w Cieszynie. Należy wspomnieć również o dużej aktywności szkoły w zakresie współpracy międzynarodowej z miastami partnerskimi Wisły oraz udział w projektach współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego. Również po drugim panelu znalazł się czas na dyskusję.

Na zakończenie konferencji dokonano podsumowania wydarzenia, które z pewnością zapisze się trwale w pamięci uczestników. Poruszono podczas niej wiele istotnych tematów z zakresu pedagogiki społecznej, uczestnicy mieli niewątpliwą okazję spotkania wybitnych przedstawicieli współczesnej myśli pedagogicznej, zaś praktyczna odsłona działań w drugim dniu konferencji z pewnością nadała spotkaniu innowacyjny charakter.